

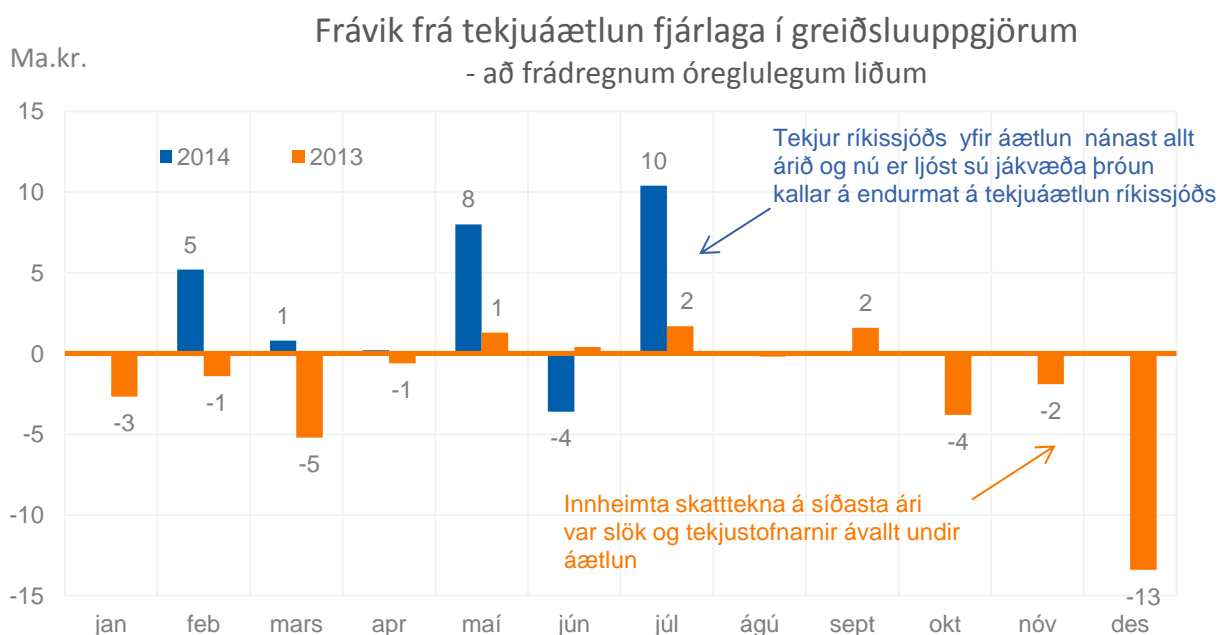
2. september 2014

Góð greiðsluafkoma kallar á endurmat á tekjuáætlun ríkissjóðs

Það sem af er ári hafa tekjur ríkissjóðs verið umtalsvert umfram væntingar í greiðsluuppgjöri fjármála- og efnahagsráðuneytisins. Stór hluti af því skýrist af arðgreiðslum frá Landsbankanum en einnig virðast helstu tekjustofnar ríkissjóðs vera að styrkjast. Er það í takt við þá þróun að einkaneysla og hagvöxtur í heildina er sterkari en gert var ráð fyrir í fjárlagafrumvarpinu 2014 en tekjuáætlun ríkissjóðs byggir á þjóðhagsspá Hagstofunnar frá því í fyrra. Nú liggur fyrir að jákvæð tekjuþróun það sem af er ári muni koma fram í endurmati á tekjuáætlun í frumvarpi til fjárukalaga, en það verður lagt fram í næsta mánuði. Ef tekjuáætlun ríkissjóðs verður færð upp á við getur það haft töluverð áhrif á áætlaða afkomu ríkissjóðs í ár og einnig smitast yfir á næsta ár við gerð fjárlagafrumvarpsins 2015. Eykur það líkur á því að ákveðin vatnaskil séu framundan í ríkisfjármálum þar sem hreinn lánsfjárfjöldur gæti orðið lítill sem enginn á þessu ári eða því næsta. Það þýðir að ríkissjóður þarf ekki lengur að fjármagna hallarekstur með lántöku á innlendum mörkuðum og getur hafið lækkun skulda ríkissjóðs í krónum talið fyrr en áætlað var.

Tekjur ríkissjóðs áfram umfram væntingar

Í síðasta greiðsluuppgjöri sem birt var á vef fjármála- og efnahagsráðuneytisins kemur fram að innheimtar tekjur ríkissjóðs það sem af er ári séu umtalsvert yfir áætlun hvort sem óreglulegir liðir eru taldir með eða ekki. Án óreglulegra liða eru tekjurnar um 10 mö.kr. yfir áætlun fjárlaga 2014 en að meðtöldum óreglulegum tekjum s.s. arðgreiðslum frá Landsbankanum og fjármagnstekjuskatti sem ríkissjóður greiðir, eru tekjurnar um 34 mö.kr. yfir áætlun. Töluverðar sveiflur eru í innheimtum tekjum milli mánaða sem gerir það erfitt að spá fyrir um endanlega útkomu á árinu. Engu að síður, ef frávik frá tekjuáætlun fjárlaga í ár eru borin saman við frávikin í fyrra, er ljóst að innheimtar tekjur það sem af er ári eru umtalsvert betri en í fyrra líkt og sjá má á myndinni að neðan.

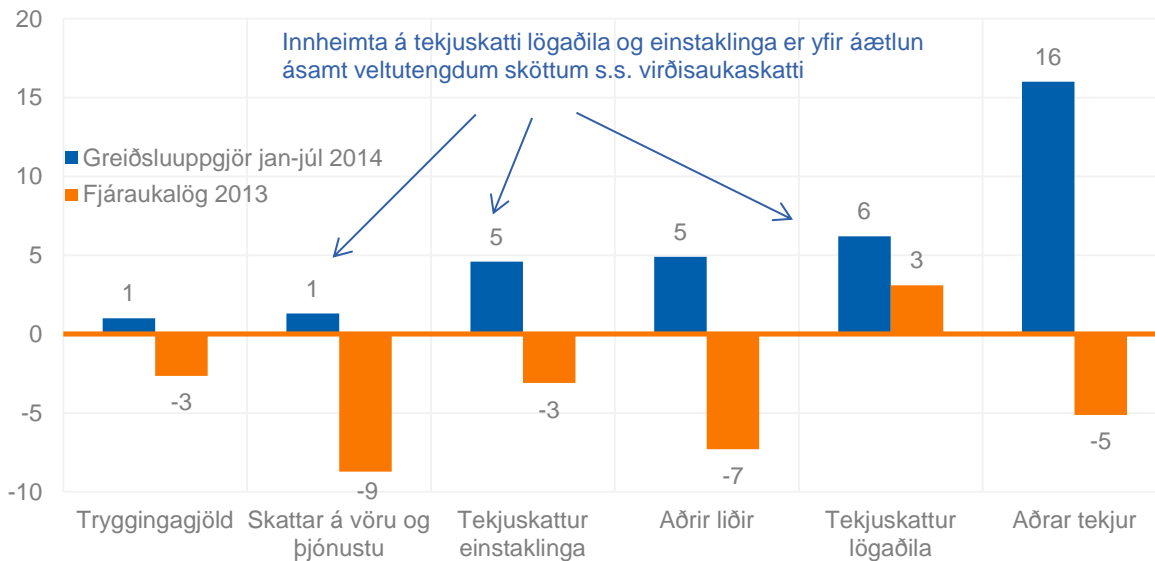

Heimildir: fjármála- og efnahagsráðuneytið, greiðsluuppgjör 2013 og 2014

Segja má að þrír þættir útskýri að mestu leyti jákvæða tekjuþróun á þessu ári. Í fyrsta lagi eru það aðrar tekjur en skatttekjur og tryggingagjöld sem eru umfram áætlanir en arðgreiðslur Landsbankans nema 19,7 ma.kr. í ár og útskýra frávikin nánast að öllu leyti. Aðrir þættir eins og veiðigjald eru undir áætlun og nemur frávikin því í heildina 16 ma.kr. Í öðru lagi aukast skatttekjur á tekjur og hagnað um 17,1% milli ára og þar af er tekjuskattur á lögaðila 6,2 ma.kr. umfram áætlanir og tekjuskattur á einstaklinga 4,6 ma.kr. yfir áætlun fjárlaga. Í þriðja lagi eru skattar á vöru og þjónustu að vaxa um 7% milli ára og útskýrist sú mikla aukning aðallega af því að virðisaukaskattur er að skila um 1,9 ma.kr. umfram forsendur fjárlaga en samtals eru

Myndin hér að neðan sýnir hvernig frávik frá tekjuáætlun fjárlaga skiptist milli skattstofna. Annars vegar er um að ræða frávik frá fjárlögum sem fram komu í fjárukalögum 2013 og hins vegar frávik í greiðsluuppgjöri fyrstu sjö mánaða ársins í ár. Á myndinni sést að þróunin í innheimtu skatttekna er allt önnur og mun jákvæðari í ár en í fyrra. Þar sést að þróunin skýrist ekki af einhverjum einum skattstofni eða einungis einskíptis tekjum heldur eru flestir skattstofnar að skila tekjum umfram áætlun það sem af er ári.

Ma.kr. Frávik frá tekjuáætlun fjárlaga sundurliðuð eftir tekjustofnum

Heimildir: fjármála- og efnahagsráðuneytið, fjarlog.is

Hækka þarf tekjuáætlun ríkissjóðs við gerð fjárukalaga

Í síðasta greiðsluuppgjöri fjármála- og efnahagsráðuneytisins er beinlínis tekið fram að jákvæða tekjuþróunin undanfarið verði tekin inn við endurmat á tekjuáætlun ríkissjóðs við gerð fjárukalaga. Í greiðsluuppgjörinu segir um tekjuþróunina: „Mun þessi jákvæða þróun koma fram í endurmati á tekjuáætlun í frumvarpi til fjárukalaga ársins sem lagt verður fram í næsta mánuði.“ Það er því líklegt að tekjuáætlunin verði hækkuð þó nokkuð og að mati Greiningardeildar mun endurmatið einnig eiga við tekjuáætlunina fyrir árið 2015. Hafa þarf í huga að við gerð fjárlagafrumvarpsins 2014 var gert ráð fyrir 2,7% hagvexti í ár og 2,8% á því næsta, en til samanburðar er í síðustu þjóðhagsspá Hagstofunnar gert ráð fyrir 3,1% hagvexti í ár og 3,4% á næsta ári. Aukin hagvöxtur skýrist að hluta til af aukinni einkaneyslu og mun það skila auknum tekjum í veltutengdum sköttum s.s. virðisaukaskatti. Afkoma ríkissjóðs í næsta fjárlagafrumvarpi getur því að öðru óbreyttu orðið töluvert betri en ríkisfjármálaáætlunin gerði ráð fyrir. Þó er vert að undirstrika að til standa breytingar á virðisaukaskattskerfinu og einnig afnám á vissum vörugjöldum sem, ef af verður, mun hafa áhrif á tekjur og afkomu ríkissjóðs á næsta ári.

Verður hrein lántaka ríkissjóðs á innlendum mörkuðum engin á næsta ári?

Það eru ákveðin vatnaskil framundan í ríkisfjármálum ef aukinn hagvöxtur og hærri tekjur ríkissjóðs leiða af sér að hreinn lánsfjárfjöfnuður verði jákvæður á þessu ári eða því næsta. Þótt fjárlög hafi gert ráð fyrir tæplega 1 ma.kr. tekjuafgangi í ár var ætlað að hreinn lánsfjárfjöfnuður yrði neikvæður um 19 ma.kr. Einnig gerði síðasta ríkisfjármálaáætlun ráð fyrir litlum sem engum tekjuafgangi næstu árin og að lánsfjárförf yrði áfram neikvæð. Sú mynd gæti gjörbreyst ef tekjuáætlun ríkissjóðs verður færð upp á við og aukast líkurnar á því að lántökuþörf ríkissjóðs á þessu ári eða því næsta verði lítil sem engin. Vatnaskilin verða því sú að ríkissjóður getur hafið lækkun á skuldum ríkissjóðs í krónum talið og eykur það líkur á því að markmið um heildarskuldir undir 70% af VLF náist árið 2017. Áskorun stjórnvalda er því að halda útgjaldavexti í hófi við gerð fjárukalaga og í fjárlagafrumvarpi næsta árs og ráðstafa afgangi af rekstri ríkissjóðs til niðurgreiðslu skulda. Má segja að það sé mikilvægara nú en oft áður þar sem verðbólguhorfur eru jákvæðar um þessar mundir, en kjarasamningar eru framundan og því skiptir sköpum fyrir verðbólguþróun framundan að ríkisfjármálin styðji við peningamálastefnu Seðlabankans.

Greiningardeild Arion banka

Anna Hrefna Ingimundardóttir
anna.ingimundardottir@arionbanki.is

Hrafn Steinarsson
hrafn.steinarsson@arionbanki.is

Forstöðumaður

Regína Bjarnadóttir
regina.bjarnadottir@arionbanki.is
444-6969

Elvar Ingi Möller
elvar.moller@arionbanki.is

Stefán Broddi Guðjónsson
stefan.gudjonsson@arionbanki.is

